

כימיה כללית ואנליטית

פרק 3 - חישובים סטטוכיומטריים

תוכן העניינים

1.	מעברים בין שיטות שונות של הבעת כמות החומר .....
3.	קביעת נוסחה אמפירית ומולקולרית של החומר .....
5.	3. חישובים סטטוכיומטריים לפי משווה כימית .....
7.	4. חישובים סטטוכיומטריים בתמיסות .....

מעברים בין שיטות שונות של הבעת כמות החומר

שאלות

- 1)** א. מסה של 0.00227 מול, XOF_3 , היא 0.236 גרם.
 מהי מסה אטומית יחסית של X ?
 ב. חשבו את אחוז החמצן ב- $(\text{NO}_3)_2 \text{UO}_2$.
 ג. כמה מולקולות של גופרית דו חמצנית (SO_2) יש ב- 1.5 ק"ג של תרכובת זו?
- 2)** א. כמה אטומי זרחן נמצאים במיילגרם אחד של $\text{Ni}_3(\text{PO}_4)_2$?
 ב. כמה אטומים בסך הכל (מים וחמצן) ישנס ב- 10 גרם מים H_2O ?
 ג. כמה אטומי חמצן ישנס בקילוגרם אוזון O_3 ?
- 3)** א. חשבו את מספר אטומי החמצן (O) בגרם אחד של H_2SO_4 .
 ב. חשבו את מספר הイוניים ב- 1.5 מול של $\text{Al}_2(\text{SO}_4)_3$.
- 4)** מה מכיל יותר חלקיקים?
 א. 5 גרם של H_2 או 5 גרם של O_2 .
 ב. 20 גרם H_2 או 20 גרם של Mg .
 ג. מול CO_2 או מול CO .
- 5)** אילו קבועות נכונות:
 א. מספר האטומים ב- 18 גרם מים גדול מזה שב- 44 גרם CO_2 .
 ב. מסה של 200 מולקולות O_2 שווה למסה של 200 מולקולות N_2 .
 ג. מסה של שני מול O_2 קטנה מזו של שני מולוי פחמן.
 ד. מספר האטומים ב- 36 גרם של מים קטן מזה שב- 36 גרם של CO_2 .
 ה. מספר המולקולות ב- 44 גרם של CO_2 קטן ממספר המולקולות ב- 44 גרם של מים.
- 6)** כמה גרם אטומי חנקן (N) נמצאים ב-:
 א. 5 גרם NH_3 .
 ב. 5 גרם NH_4NO_3 .

7) באיזו כמות של H_2SO_4 (ב- g) נמצאת אותה כמות של אטומי חמצן, כמו ב- 41 גרם של H_2SO_3 ?

תשובות סופיות

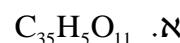
- 1) א. 31 גרם/ מול.   ב. $32.48\% \cdot 10^{23}$ מולקולות.
- 2) א. $3.28 \cdot 10^{18}$ אטומי זרחן.   ב. $10.03 \cdot 10^{23}$ אטומים.
ג. $376.25 \cdot 10^{23}$ אטומי חמצן.
- 3) א. $0.246 \cdot 10^{23}$ אטומי חמצן.   ב. $45.15 \cdot 10^{23}$ יוניים.
- 4) א. 5 גרם של H_2 .   ב. 20 גרם של H_2 .   ג. מספר החלקיקים שווה.
- 5) ה
- 6) א. 4.118 גרם.   ב. 1.75 גרם.
- 7) 36.75 גרם.

קביעת נוסחה אempירית ומולקולרית של החומר

שאלות

1) קבעו את הנוסחה האempירית של תרכובת בעלת הרכיב (באחוזים משקליים) :
אשלגן (K) : 32.5% , מגנן (Mn) : 27.9% וחמצן (O) : 39.7%.

2) נתון הרכב משקלי של תרכובת אורגנית קורטיזון :
69.69% של פחמן (C) , 7.83% של מימן (H) , 22.21% של חמצן (O).
ידעו שמסתה המולרית של התרכובת היא 360 גרם למול.
מהי נוסחתה המולקולרית של קורטיזון?

3) דוגמת תרכובת במשקל 1.66 גרם, המכילה פחמן, מימן וחנקו, נשרפה בחמצן והתקבלו 0.928 גרם O_2 ו- 4.63 גרם CO_2 .
מצאו את הנוסחה האempירית של החומר.

4) אחרי תגובה 1 מול של תרכובת אורגנית עם 3 מול $NaOBr$ התקבלו 3 מול $NaBr$, שני מול מים, 1 מול N_2 ו- 1 מול CO_2 .
קבעו את הנוסחה המולקולרית של התרכובת האורגנית.

5) בשריפה מלאה של תרכובת שמורכבת מפחמן וגופרית התקבלו 1.042 גרם של פחמן דו חמצני (CO_2) , 0.1705 גרם של מים ו- 0.3031 גרם של גופרית דו-חמצנית (SO_2).

א. מצאו את הנוסחה האempירית של התרכובת.

ב. חשבו את האחוז המשקלי של גופרית בתרכובת.

ג. חשבו את המסה של החמצן שדרוש לתגובה השריפה שהתרחשה.

ד. בתגובה זו הגיעו 2.37×10^{-3} מולים של התרכובת.

1. חשבו את המסה המולרית שלה.

2. מהי נוסחתה המולקולרית של התרכובת?

6) דוגמה של 0.206 גרם תרכובת אורגנית נתנה, בשריפה מלאה, 0.494 גרם CO_2 ו- 0.1011 ג' מים.

קבעו את הנוסחה האempירית והמולקולרית של התרכובת, אם המשקל המולקולרי הוא 110 י.מ.א (יחידה מסה אוטומית).

תשובות סופיות

ד (2)

C_{10}S_2 ב. 34.78% ג. 1.06 גרם. ד. 192.2 גרם/ מול. ה. א. C_5S (5)

חישובים סטטיו-קימטריים לפי משואה כימית

שאלות

1) נתון לפרק N_2O_5 גזוי ל- O_2 וחמצן גזוי. כמה מוללים של חמצן מתקבלים בפירוק מלא של 54 גרם של N_2O_5 :

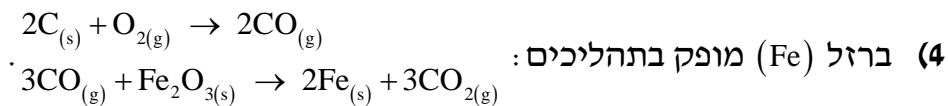
- א. 0.125
- ב. 0.250
- ג. 0.500
- ד. 0.750

2) נתונה התגובה $4NH_{3(g)} + 5O_{2(g)} \rightarrow 6H_2O_{(l)} + 4NO_{(g)}$.
לכלי התגובה הוכנסו 12 מול של NH_3 ו-14 מוללים של חמצן.
בחרו את התשובה **הלא נכונה**:

- א. מספר המוללים של חנקן חמצני (NO) שמתקבלים שווה למספר המוללים של אמונייה (NH_3) שהגיבה.
- ב. בתום התהליך נשארים בעודף 0.8 מוללים של NH_3 .
- ג. בתום התגובה ישנו סך הכל 26 מוללים של המרכיבים (תוצריים, ואחד מהמגיבים שנשאר בעודף).
- ד. בתום התהליך מתקבלים 16.8 מוללים של מים.

3) נתונה התגובה הבאה: $Fe_2O_{3(s)} + 3CO_{(g)} \rightarrow 2Fe_{(g)} + 3CO_{2(g)}$
בחרו את התשובה שבה **פחמן חמצני** (CO) יישאר בעודף:

- א. אם לכלי התגובה נכניס 16 גרם של $Fe_2O_{3(s)}$ ו- 8.4 גרם פחמן חמצני.
- ב. אם לכלי התגובה נכניס 16 גרם של $Fe_2O_{3(s)}$, ובסיום התגובה קיבל 5.6 גרם ברזל מוצק.
- ג. אם לכלי התגובה נכניס 8.4 גרם של פחמן חמצני, ונתקבל 11.2 גרם ברזל מוצק.
- ד. אם לכלי התגובה נכניס 16 גרם של $Fe_2O_{3(s)}$ ו- 11.2 גרם פחמן חמצני.

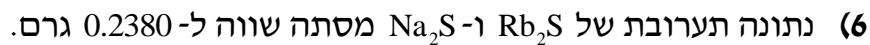
מהי המסה המרבית של ברזל שנitin להפיק מתגובה בין 36 ק"ג פחמן לבין 180 ק"ג של Fe_2O_3 , וכמויות מספקת של חמצן?

- א. 168 ק"ג.
- ב. 112 ק"ג.
- ג. 126 ק"ג.
- ד. 42 ק"ג.

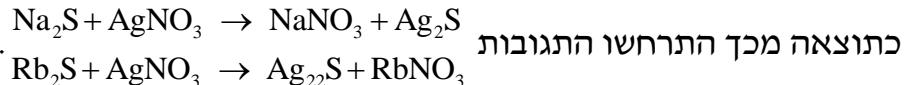

لتוך כלי התגובה הוכנסו 20 גרם של מגן חמצני, $2MnO_{2(s)}$, 40 גרם של אשלגן הידרוקסידי, KOH, ו-10 גרם של חמצן.

- א. כמה גרם של K_2MnO_4 ושל מים מתקבלים בתגובה זו?
- ב. אלו חומרים נשארו בעודף ובאיזה כמות?

لتערובת נוספה כמות מספקת של כסף חנקתי ($AgNO_3$).

המסה הכלולת של Ag_2S שהתקבלה הייתה 0.4302 גרם.
חשבו את מסתם של Rb_2S ו- Na_2S בתערובת.

תשובות סופיות

(1) ב

(2) ג

(3) ד

(4) ב

(5) א. O_2 , 4.14 גרם ; K_2MnO_4 45.31 גרם.   ב. H_2O

(6) Rb_2S ; 0.068 : Na_2S 0.17 : גרם.

חישובים סטטוכימטריים בתמיסות

שאלות

- 1)** נתונות שלוש תמיסות : (1) 0.5 ליטר של NaCl , M 0.45 (רכיבוז מולרי).
 (2) 1.5 ליטר של NaOH , 0.15M , (3) 2 ליטר של NaCl , 0.45M .
 מהו המשפט הלא נכון :
 א. תמיסות (1) ו-(2) מכילות אותו מספר המולאים של המומס.
 ב. תמיסה (2) היא המהולה ביותר.
 ג. תמיסה (3) היא המרוכזת ביותר.
 ד. תמיסה (3) מכילה את המספר הגדול ביותר של מולי המומס.
 ה. בערבוב כל נפח שהוא של תמיסה (3) עם תמיסה (1), ריבוצה של התמיסה הסופית יהיה M 0.45 .
- 2)** ערבבו 2.0 מ"ל של אתנול נוזלי ($\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$) , בעל צפיפות 0.70 גרם למ"ל,
 עם 8.0 מ"ל מים. ריבוץ האתנול בתמיסה שהתקבלה הוא :
 א. 30M
 ב. 20M
 ג. 15M
 ד. 3.0M
- 3)** נתונה תמיסת NaBr בעלת ריבוץ 0.120 מולר. ב- 200 מ"ל של תמיסה זו יש
 (בחרו את התשובה הנכונה) :
 א. אותה מסה של המומס, כמו ב-400 מ"ל תמיסת NaBr בריבוץ M 0.240 .
 ב. אותו מספר המולאים, כמו ב-400 מ"ל תמיסת NaCl בריבוץ M 0.0600 .
 ג. אותה מסה של המומס, כמו ב-400 מ"ל תמיסת NaBr בריבוץ M 0.0600 .
 ד. אותה מסה כמו ב-400 מ"ל תמיסת NaCl בריבוץ M 0.0600 .
 ה. תשובות ב ו-ג נכונות.
 ו. תשובות ב ו-א נכונות.

4) חשבו את הריכוז המוללי (m) של תמייסת חומצה אצטית, CH_3COOH , בעלת ריכוז M 2.03. צפיפות התמייסה שווה ל- 1.017 g/ml .

- א. 2.03 m
- ב. 2.52 m
- ג. 2.27 m
- ד. 1.82 m

5) תמייסה של מים ואתנול ($\text{C}_2\text{H}_5\text{OH}$) מכילה 80 גרם של אתנול ל-300 גרם תמייסה. השבר המולרי של אתנול בתמייסה שווה ל:

- א. 0.143
- ב. 0.124
- ג. 0.104
- ד. 0.364
- ה. 0.267

6) ל- 50 מ"ל של תמייסת מלח בריכוז משקלי 25% וצפיפות 1.30 גרם לסמ"ק הוסיפו 20 מ"ל תמייסת מלח בריכוז משקלי 34% וצפיפות 1.40 גרם לסמ"ק. חשבו את האחוז המשקלית של המלח בתמייסה שמתකבת.

7) נתונה תמייסה של NO_3^- בריכוז $16M$, שצפיפותה שווה ל- 1.42 גרם למ"ל. האחוז המשקלית של תמייסה זו שווה ל:

- א. ~ 70%
- ב. ~ 48%
- ג. ~ 41.5%
- ד. ~ 36%

8) ל- 50 מ"ל תמייסה מימית של $\text{Ca}(\text{OH})_2$ בריכוז $0.3M$ הוסיפו 25 מ"ל מים. מהתמייסה שהתקבלה נלקחה דגימה בונפח 10 מ"ל. מהו הריכוז המולרי של **כל** הイונים בדגימה?

- א. $0.6M$
- ב. $0.4M$
- ג. $0.006M$
- ד. $0.2M$

9) א. חשבו את נפח תמייסת HNO_3 בריכוז M₆, שדרוש עבור הכנה 50 מ"ל

תמייסת HNO_3 , בריכוז M_{0.5}

ב. כמה מ"ל מים יש להוסיף ל-150.0 מ"ל תמייסת סוכר בריכוז M_{1.2}, כדי שרכיבזה יגיע ל- M_{0.80} ?

10) ל- 25.0 מ"ל תמייסת $\text{Na}_2\text{S}_{(\text{aq})}$, בעלת ריכוז M_{0.120}, הוסיפו 100.0 מ"ל מים. ריכוז יוני נתרן לאחר ההוספה יהיה שווה ל :

- א. M_{0.03}
- ב. M_{0.06}
- ג. M_{0.02}
- ד. M_{0.048}

11) נתונה תמייסת HClO_4 בעלת אחוז משקל 35% וצפיפות 1.251 גרם/מ"ל.

א. חשבו את מולריות התמייסה.

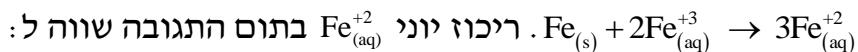
ב. כמה מול HClO_4 מומסים ב- 250 מ"ל של תמייסה זו?

ג. כמה מ"ל של תמייסה זו דרושים להכנה 150 מ"ל תמייסה בריכוז M₂ ?

ד. איזה נפח של תמייסה שהוכנה בסעיף ג מכיל 0.75 מול HClO_4 ?

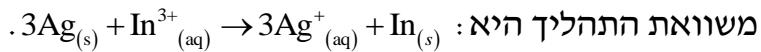
12) בתוך 100 מ"ל תמייסה מימית, בה ריכוז יוני $\text{Fe}_{(\text{aq})}^{+3}$ שווה ל- M_{0.1}, הכניסו

אבקת ברזל מוצק במסה של 0.40 גרם. כתוצאה לכך, חלקת תגובה

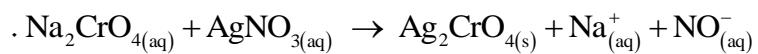
- א. 0.1M
- ב. 0.15M
- ג. 0.3M
- ד. 0.0667M

13) כמה גרם של כסף מתכת, Ag, דרושים על מנת להגיב עד הסוף עם 35.5 מ"ל תמייסה של יוני In^{3+} בריכוז M_{0.205} ?

- א. 1.03g
- ב. $2.35 \cdot 10^3$ g
- ג. 2.35g
- ד. 0.262g

14) כאשר מערבבים תמייסה מיימית של AgNO_3 עם תמייסה מיימית של Na_2CrO_4 נוצר משקע לפי הניסוח

מ"ל תמייסת Na_2CrO_4 בריכוז לא ידוע הגיבו **בשלמות** עם 30.0 מ"ל תמייסת AgNO_3 בריכוז 0.0080 M. ריכוזה של תמייסת Na שווה ל:

- א. 0.0240 M
- ב. 0.0120 M
- ג. 0.0060 M
- ד. 0.0080 M

תשובות סופיות

ג (1)	ד (2)
ה (3)	ג (4)
ב (5)	27.7% (6)
א (7)	א (8)
א. 4.17 מ"ל. ב. 75 מ"ל.	א. 4.35 M (11)
ד (10)	ב (12)
א. 109.38 גרם. ב. 69 מ"ל. ג. 0.375 ליטר.	ג (13)
	ג (14)